

Déli Hírlap

A romániai magyarság napilapja, mely a délelőtti órákban jelenik meg vasárnap és ünnepek kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
 vezetőségével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 TIMIȘOARA, Piața Brătianu 2.
KULCSÁR KÁLMÁN
 főmunkatárs.

A Timiș-Torontal-i törvényeszké időszakai lapok nyilvántartásában történet bejegyzés száma: 88. (Doa. No. 934/1938.)
 Telefon: 23-10.
Dr. VÁRNAY ELEMÉR
 felelős szerkesztő.

Nemzetiségi átvedlések

(K. K.) A jugoszlávai magyarság kitünően szerkesztett hetilapja, a „Nép” legutóbbi számában vezércikket közöl „Nemzetiségek változtatása” címen. A rendkívül időszerű és igaz írás nem tüneti és elszigetelt jelenséggel, hanem előttünk folyó napi eseményekkel foglalkozik: a nemzetiségek változtatásával, illetve átvedlésével.

A Nép egyik levélírója felháborodva közölte a lap szerkesztőségével, hogy a levélben meg is nevezett ismerőse, akit eddig meledőngető magyarnak ismert, újabban kecsesen és közvetlenül más népcsoport körébe lejtett át s ép oly buzgalommal haragolja a világba nemzetisége önkéntes megváltoztatását, mint amily buzgón azelőtt magyarságát hangoztatta. Különösen azon háborodott fel a levél írója, hogy ez a nemzetiségi átvedlés az illető férfi korának delén — és tartamát tekintve, hihetetlen gyorsasággal — következett be. Egy másik levélíró hasonló hangnemben szövé teszi, hogy egyes ezzel foglalkozó vagy megbízott egyének számos magyart arról akar-nak meggyőzni, hogy ők tulajdonképpen nem magyarok. Ezt a nemes törekvésüket a meglőnykeztettek nem magyar hangzású nevére alapítják és régen porladozó őseikre hivatkoznak, akik valamikor más nyelven álcázták az Urat. A levélíró arról is tud — s hajlandó adatait a lap szerkesztőségének rendelkezésére bocsátani — hogy a más nemzetiségűeknek ez a kötéllal való fogdosása rendszeresen és meghatározott terv szerint folyik, meghatározott személyekre vonatkozik és minden eszközt fölhasznál.

Hasonló levelek szép számban érkeztek, hasonló megjegyzések tömegével jutottak el hozzánk is. S amit a Nép válaszol többé-kevésbé válaszolhatnánk mi is. A helyzet ott és itt többé-kevésbé azonos. Anélkül tehát, hogy mélyebben belenyulnánk a nagygon érzékeny hurokat érintő kérdésbe, röviden összefoglaljuk azt, amit az említett cikkben válasz gyanánt olvastunk.

Ezt a kérdést nem lehet érzelmi alapon felfogni, róla véleményt alkotni vagy ellene és elhárítására bármit is tenni. Ugy kell felfogni és fogadni, ahogy van. Vajjon vesztesége, ha egyesek hirtelen eserbent-hagynak bennünket? Lehet-e ellene — s érdemes-e — valamit tenni? S egyáltalában: oly fekete-e az ördög, mint ahogy a falra festik?

A kérdés lényege abban van, hogy sehol a világon nem keveredtek annyira a nemzetek, mint éppen a Duna völgyében, a népek országátján. A nemzetiségi erőviszonyok hullámzása következtében egyetlen más földrészen sem változtak annyit az országhatárok, mint Európa eme részén és sehol annyit keveredésnek nem voltak kitéve az egyes nemzetek, mint itt. A beolvadás tehát természetzerű kísérő-jelensége volt az európai történelemnek és legalább annyit a beolvadt, mint a tisztafajú ember ma Európában, érve az utóbbiak alatt azokat, akik kéthárom száz évre visszamenőleg legalább kimutathatnák, hogy tisztafajú ősöktől származnak. Ha az ősök nemzetiségi hovatartozandósága alapján visszataloncolnának embereket és családokat ősi származási helyükre, megzavart hangyaboly gyanánt nyüzsgögne ez a vén Európa é. Flandriától Galiciáig, Toledótól Konstantinápolyig majd mindenki szedhetné a sátorfáját s tovább állhatna egy házzal. Mert ne feledjük el, a név mi sem jelent. A név az idők folyamán megváltozik s a legtöbb esetben a többségi nép neveihez illeml. Sok ősi névről lehetne kideríteni, hogy csak talmi, — sok emberről, hogy ereiben más fajta vére csörgödez, mint amelynek nyelvét beszéli s hagyományait őrzi. Egyes népeket mai létszámuk felére lehetne fogyasztani, mások hihetetlenül megszapordídnának, ha nagyon messzire mennének vissza a faji és nemzetiségi kutatás során.

Ezért ma nem is létezik más mérték és irányadó elv a nemzetiségi hovatartozás megállapítására, mint az, hogy ki minek érzi és vallja magát s hajlandó-e vállalni a vallott nemzetiségi hovatartozásával járó

összes következményeket. Ez a kiindulópont, amelynek alapján a nemzetiségi átvedlések kérdését is meg kell itélni. Aki a férfikor delén cserél nemzetiséget, az sohasem volt igazi magyar. Lehetett minden más, de nem közénk, nem közülünk való. Kötelességtudást, áldozatkészséget ezektől népünk hiába várt volna. Az első szél elfújja az ilyet. Nincsenek gyökerei a népi talajban.

A becsület és lelkielő próbatételén csak azok állják meg helyüket, akik tegnap is azok voltak, akik ma: rendíthetetlen hűségű tagjai annak a népi közösségnek, melynek jó s balsorsban megingathatatlant támaszai és talpkövei. A felháborodás helyett ilyenkor önmagukba néznek s még elevenebben él telkükben a tudat, mit jelent ma e népi közösség építő tagjának lenni...

Antonescuné és Horia Simáné felhívása a román nőkhöz

Antonescu tábornok-államvezető neje és Horia Sima helyettes miniszterelnök hitvese a következő szöveget intézték a román női társadalomhoz:

Róman nők!

A reménytelenségben, a fájdalomban és a bánatban mutassa meg az igazi róman nő, hogy miként áll az emberiség és a nemzet mellett. Az anyák, feleségek és testvérek mind legyenek készenlétben. A mi hivatásunk az, hogy osztozzunk az örömben, de hogy ne térjünk ki a fájdalom elől sem. Ez a mi kincsünk és egyetlen nőnek sem szabad elfelejteni soha, hogy neki kell nyújtani az enyhítés ajándékát, a sebeknek gyógyítását és megteremteni az öröm boldogságát mások számára. Ez a mi kötelességünk.

Nekünk, keresztényeknek egyetlen alkalmat sem: szabad elmulasztani, hogy jót tegyünk és másokat is biztassunk jótettek elkövetésére. Főzel-dik Krisztus Urunk születésének ünnepe,

a Karácsony. Karácsony ebben az esztendőben sötét és szomorú. Igyekezzünk ezért, hogy egy kis világosságot gyujtsunk és az örömmek egy-egy cselekedetét kövessük el. A mi katonáink az ide, Karácsonyt távol töltik otthonuktól, távol szülőiktől, feleségüktől és testvéreiktől. Enyhítsék ezt az egyedülletüket a rájuk való gondolat-sunkkal.

Meleg szózáttal fordulunk az összes róman nőkhöz és rajtuk keresztül az összes nagyokhoz és kicsinyekhez, fiatalokhoz és öregekhez, tegyék lehetővé, hogy minden katonánknak Karácsonyra ajándékot juttathassunk. Minden róman nő készítsen és küldjön egy csomagot a katonák számára.

Várjuk segítségüket és biztosak vagyunk benne, hogy az nem fog elmaradni. Igaz szí-
 köszönjük közreműködésüket.

ANTONESCUMARIA s. k.
 SIMA ELIZA s. k.

Magyarországra véltelenesen átköltözni óháltók figyelmébe

Ne induljon utnak, akinek átköltözési okmányai nincsenek teljesen rendben

Az aradi magyar királyi konzulátus újabb intézkedésig nem állíthat ki hazatérési igazolványokat

A nemrég felállított aradi magyar királyi konzulátus Gheorghe Fopa-utca 7. szám alatti hivatala előtt az érdeklődők és tanácsot kérők sorfala áll nap-nap után, a kora reggeli óráktól késő délutánig. Városiak, vidékiek valósággal megrohanják a konzuli hivatalt és rengeteg dolga akad a mindig előzékeny és szolgálatkésztisztviselői karnak.

Legtöbben a Magyarországra való végleges átköltözés módozatainak és lehetőségeinek ügyében keresik fel a konzuli irodát

s ezért széles körök érdeklődésére tart számot alábbi beszámoló a Magyarországra való átköltözés kérdésében. Tegnap érintkezésbe léptünk a konzulátussal, ahol kijelentették, hogy az optálással kapcsolatos összes kérdések a magyar-román vegyesbizottság tárgyalásaira elő van-nak készítve és azok elintézése a két kormány közös megállapodása révén jön létre. Remény van arra, hogy a tárgyalások mielőbb kielégítő eredményre vezetnek. Addig is figyelemmel kell lenni, hogy amíg átköltözési okmányai nincsenek teljesen rendben, saját érdekükben ne induljanak

utnak, mert annak a veszélynek teszik ki magukat, hogy a magyar hatóságok kénytelenek lesznek újból román államterületre visszaküldeni őket.

Az aradi magyar királyi konzulátus

felsőbb utasításra, újabb intézkedésig nem állíthat ki hazatérési igazolványokat és nem láttamozhatja a román királyi hatóságok által a végleges átköltözők részére kiállított határátlépési igazolványokat.

Akiknek az azonnali átköltözés kétséget kizárólag igazoltan sürgős érdekük, azoknak az aradi magyar királyi konzulátusnál benyújtandó kérvényét a konzulátus döntés végett illetékes helyre kivételesen fel fogja terjeszteni és szigoruan a felsőbb utasítás, illetve döntés értelmében fog eljárni.

A konzulátus a közeli napokban a Déli Hírlap útján bővebb tájékoztatót bocsát közre a hazatérési ügyében és az érdekeltek lapunk útján azonnal értesülhetnek a fejleményekről. A felsőbb intézkedések bevárása mindenkinek érdeke és időt, fáradságot takarít meg aki bejárja a sajtóban közléteendő tájékoztató megjelenését.

Hatalmas hóviharak dühöngenek Jugoszláviában

Belgrádi jelentés szerint egész Jugoszláviában nagy viharok dúlnak. A vihar elsüllyesztett egy jugoszláv hajót és csak a segítségére siető olasz hadihajónak köszönhető, hogy a szerencsétlenségnek nem volt emberáldozata is. Boszniában óriási havazások vannak, amelyek az utakat használatlaná teszik. A bitoljai uton több

postaautó a hóban elakadt és eddig nem volt kiszabadítható. A lakosság helyzete kétségbeesztő, mert a hóviharak következtében közel kétezer ház dőlt össze, vagy vált lakhatatlanná. A kormány elhatározta, hogy a nyomorba jutott lakosságnak gyors segítséget küld. Rendkívül kemény tértől tartanak.

A háboru sötét fellegei elvonultak a Balkán felől

A német nagyvezérkar jelenti: Német buvárhajók december 2-án eredményesen bombáztak egy Anglia felé haladó hajókaravánt. Sikert a hajókat szétszórni. Annak ellenére hogy a kísérő hadihajók azonnal ellenakcióba kezdtek, a buvárhajók tizenöt hajót összesen 110.000 tonnatartalommal elsüllyesztettek. A kísérő hajók közül elsüllyesztettünk egyet 17.000 tonnatartalommal. Valószínű, hogy két másik hajót összesen 16.000 tonnatartalommal is sikerült elsüllyesztenünk. Ebben az eredményben a Menckeszen kapitány vezetése alatt álló buvárhajó érte el a legnagyobb eredményt, amennyiben öt hajót összesen 41.000 tonnatartalommal elsüllyesztett.

Egy másik német buvárhajó két további felfegyverzett ellenséges kereskedelmi hajó elsüllyesztését jelenti összesen 21.247 tonnatartalommal. Ezek között van a 11.247 tonnás Victor Ross motoroshajó.

Ezzel együtt december 2-án német buvárhajók összesen 160.000 tonna ellenséges hajóteret semmisítettek meg.

Ostromállapot Törökországban

Izstambuli jelentés szerint a török kormány cáfolja azokat a külföldi híreket, mintha az ostromállapotot Törökország egész területére kiterjesztették volna. Az ostromállapot továbbra is csupán Törökország európai részén és a Márvány-tenger partján van érvényben.

ELOSZLOTTAK A HÁBORU VIHARFELLEGEI A BALKÁN EGÉRŐL...

A török sajtó újabb balkáni jelentéseiben most már jóval több derülést mutat, mint az elmúlt napokban. A lapok vezércikkjei hangoztatják, hogy úgy Németországnak mint a Szovjetunióknak magatartása jogszerűt teszi azt a feltevést, hogy a háboru a Balkán félszigetén és a közeli Keletre nem terjed ki.

A semlegesség elvének ideje elmúlt

Miánóból jelentik: A semlegesség elve — állapítja meg a Relazioni Internazionali külpolitikai összefoglalásában — Európában már idejét múlt, éppen úgy, mint a nemzetiség. Aki ma semleges, az a tengely ellen van. Róma és Berlin nem szándékozik statisztává tenni a világot, viszont azt akarják, hogy mindenütt a békét egyedül biztosító új és tartós humanitás érvényesüljön.

TANACSKOZÁSOK MADRIDBAN

A Rador jelenti: Serrano Suner spanyol külügyminiszter tegnap fogadta a madridi angol és amerikai követeket, a japán katonai attasét, valamint a német birodalom egy magasrangú politikai személyiségét.

A NEMETEK ÉS OLASZOK TUDJÁK...

A berlini Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz cikket ír arról, hogy Anglia német és olasz rádióadások útján Németországban és Olaszországban propagandát igyekszik csinálni, amely azonban teljesen eredménytelen. A német és az olasz nép nagyon jól tudja, hogy

Az elmúlt éjszaka német hadi repülők folytatták támadásaikat Southampton ellen és a még égő tüzeken kívül újabbakat okoztak. A kikötő raktárházaiban robbanások történtek és az ezek által okozott tüzek a csatornán keresztül még a francia partokon is láthatók voltak. Az angol védelmi gyengesége fokozta a német repülőgépek eredményeit. Londont, Birminghamot és Liverpoolt is bombázták a német repülők. Az angol kikötőknek aknákkal való elzárását folytattuk.

Nappal légi erők felderítésre szorítottak. Közben azonban Irországtól délre bombákkal elsüllyesztettek egy angol gőzöst. A hétfőről keddre virradó éjjel nagyobb repülőrajaink az angol nyugati parton az egyik kikötő ellen támadást antéztek.

Az angol repülők éjszakai tevékenysége arra szorított, hogy egyes megszállt területekre bombákat dobott le. Egy német repülőgép nem tért vissza.

TITKOS ANGOL RÁDIÓLEADÓ NORVEGIÁBAN

Oslói jelentés szerint egy razzia alkalmával több angol kémét sikerült elfogni, akik titkos rádióleadó segítségével közölték értesüléseiket az angol kém-szervezett központjával. Bebizonyosodott, hogy az angol repülőgépeknek norvégiai katonai berendezések elleni támadása is ezeknek az ügynököknek információi alapján történt.

MARTINIQUE NÉPE LAZONG

Newyorki jelentés szerint a francia gyarmatot képező Martinique-szigeten a lakosság között lázongás tört ki. A háborgás oka az, hogy a szigeten alig van kenyér és a nép csak minden ötödik napon kap kevés kenyeret.

ANGOL PRÓBALKOZÁS AZ ARABOKKAL

A Rador kairói jelentése szerint az angol diplomácia mindent elkövet, hogy egy pánarab kongresszus összehívását kieszközölje. Az angolok ugyanis remélik, hogy sikerül angol-arab együttműködést létrehozni.

ANGOL TÁMADÁS KÉSZÜL SZIRIA ELLEN.

A Messagero című római lap jelenti, hogy a szíriai lakosság között ijedelem uralkodik, mert attól tartanak, hogy Anglia Palesztinán keresztül támadást intéz Szíria ellen. A félelem erősen terjed az arab lakosság között, amihez hozzájárul az, hogy az angolok lelőtték Szíria új kormányzójának, Chiappe tábornoknak a repülőgépét

Capitol (Timisoara)

A postamester

Puskin novellája után.

Heinrich George — Hilde Krahl

APOLLO-MOZI ANGELIKA

Egy asszony dramatikus története, aki feláldozta magát férje becsületének megmentésért.

A főszerepekben:

Olga Tscsechowa — Albrecht Schönhals

és maga a tábornok is elpusztult. Szíriai francia török sem tartják kizártnak az angol támadást és azért a szíriai francia haderők parancsnoksága megtette az intézkedéseket egy ilyen támadás visszaverésére.

KINA TOVÁBB HARCOL JAPÁN ELLEN

Csiung-Kingből érkezett jelentés szerint Csang-Kai-Csek marsall nagy beszédet tartott és erősen kirohant a japánok ellen Wang-Csing-Wei kormányának elismerése miatt. Kijelentette, hogy ez nem változtat a tényeken és a kínai nép tovább is küzd Japán ellen.

OLASZ ELLENTÁMADÁSOK ALBANIÁBAN

Az olasz nagyvezérkar jelenti: Az olasz csapatok a görög-albán fronton visszavertek erős ellenséges támadásokat és ellentámadásokba mentek át. Olasz repülők bombáztak ellenséges autókarakavánokat. A szicíliai csatornában egy olasz tengeralattjáró megtorpedózott egy angol cirkáló, amelyet két torpedóromboló kísért. Angol repülők Afrikában Neapolis városra néhány bombát dobtak. Olasz partok közelében sikerült elsüllyeszteni a Rainbow és a Priese angol buvárhajókat.

VISSZAHIVJÁK AZ ANGOL TÁVOLKELETI HAJÓKAT

Berlini jelentés szerint Anglia a távolkeleti vizeken levő hajóit visszahívja. Így visszahívták Hong-Kongból az Empress of Russia nevű tizenhatezer tonnás modern hajót is.

GÖRÖG HIVATALOS JELENTÉS

A front bal szakaszán a görög csapatok újabb előhaladást tettek és tűz alá vették a Santi Quarantiból Argyrokasztroba vezető utat. Premeti helység közelében a görög csapatok új állásokat foglaltak el. Osztarica hegyei között a jól vezetett görög támadások ellenséges csapatokat szórtak szét. Pogradectől északra a harcok még tartanak.

NÉMET CÁFOLAT.

Az angol légügyi minisztériumnak azt a jelentését, mintha ellenséges repülők eredményesen bombázták volna Wilhelmshaven kikötőjét, német katonai körök a leghatározottabban cáfolják. Angol repülők mintegy hetven kilométernyire Wilhelmshaventől dobtak le bombákat egy pályaudvarra, amelynek nincsen semmiféle katonai jelentősége. A bombák nagy része nyílt mezőn esett le.

FORUM (Arad)

TELEFON 20-10

I.

A kalandor

EDWIGE FEUILLERE — JEAN MURAT

JEAN MAX

Ezenkívül a legújabb O. N. C. hirdető, a november 10. Bucaresti földrengésről készült eredeti felvételekkel és 480 sz. UFA hirdető.

Az előadások a film hosszúságára való tekintettel 3, 6 és 9.15-kor kezdődnek.

Ma, a szezon két legjobb filmje egy műsorban!

II.

Az indián brigád

JOHN WAYNE — CLAIRE TREVOR-al

november 10. Bucaresti földrengésről készült

Tiltott röpiratterjesztőket lepleztek le Aradon

Jánlott levelekben géppel irt rendzavaró tartalmu röpiratokat küldözgették, hogy a címzettek később megszarolhassák

Nagy feltűnést keltett leplelést végeztetteden az aradi ügyészség főügyése. Mintegy hét héttel ezelőtt több aradi lakos ajánlott levélben tiltott tartalmu röpiratot kapott, amelyben az államrend és a nyugalom ellen izgattak.

Öbben a címzettek közül a levéllel, illetve a röpirattal azonnal az ügyészségre siettek és jelentéseik alapján a főügyész megindította a nyomozást, hogy a titokzatos röpiratterjesztőt leplezze. Két hétig tartott a nyomozás, amely most eredményre vezetett.

A főügyész a postán is nyomozott, a leveleken feltüntetett feladó személyek azonban kitalált neveket voltak. Így ez a nyom nem sok eredményre vezetett. Tehát más nyomokon kellett elindulni.

Megállapítást nyert, hogy a géppel írott röpiratokat

egy aradi intellektuel és egy aradi vilánszerelő szerkesztették és terjesztették.

Aradon az eddigi vizsgálat megállapítása szerint tizenkét címre küldték el izgató tartalmu röpiratokat és az volt a szándékuk, hogy később majd megszarolják a címzetteket. A röpcédulaterjesztőket letartóztatták és a hadbíróóság elé küldték őket, ahol rövidesen ítélkeznek felettük.

Az ügyészség figyelmezteti a közönséget, hogy amennyiben a jövőben valaki ilyen tartalommal röpiratot kapna, azonnal menjen az ügyészségre és tegyen jelentést a tettes leplelése érdekében.

Rendezésre váró fontos kérdések a zsidó orvosok működésének korlátozásával kapcsolatban

Az orvostörvény szabályozza a zsidó orvosok jogi helyzetét és működési lehetőségeiket bizonyos korlátok közé szorítja. Így kimondja a törvény, hogy

keresztény betegeket csak keresztény orvos, zsidó betegeket csak zsidó orvos kezelhet.

Kimondja, hogy kivételesen sürgős esetekben keresztény orvosnak megengedtetik, hogy zsidó beteget kezelhessen. Ugyanezt a jogat azonban nem biztosítja a zsidó orvosnak vagy inkább keresztény beteg részére. Előfordulhat baleset, vagy — legutóbb Temesvárott egy leány öngyilkossága alkalmával — más olyan súlyos eset, amikor a gyors beavatkozás emberéletet menthet meg. Keresztény valláson levő egyén leveti magát az emeletről, gyors segítségre van szükség, a közelben lakik zsidó orvos, de

nem nyulhat az öngyilkosjelöltőhöz.

A törvényben itt hiány mutatkozik. Ha a keresztény orvosnak megengedi, hogy sürgős esetben kezelhet zsidó beteget, miért kell megfosztani a keresztény beteget attól a lehetőségtől, hogy zsidó orvos beavatkozása esetleg életét mentse meg? Felmerül az a kérdés is, mi történik azok-

kal a keresztény betegekkal, akik ezrével laknak faluhelyen, ahol talán

sem a faluban, sem messzi környéken nincsen más, csak zsidó orvos?

Amikor a beteget elvörös fenyegeti, nehéz szülés, súlyos sérülés esetében a zsidó orvos nem nyulhat a keresztény beteghez? A mostani törvény szerint nem. Viszont ha ezt a jogot megadja a zsidó betegnek és vele kapcsolatban a keresztény orvosnak, ugy

ugyanazt a jogot biztosítani kellene a keresztény betegnek is.

Kimondja a törvény, hogy zsidó beteget csak zsidó orvos kezelhet. A betegpénztári tagok között vannak nem kis számban zsidók is. Betegpénztári zsidó orvosok azonban nincsenek már. Tehát felmerül annak a szükségessége, hogy

külön zsidó betegpénztár alakuljon.

Ennek tagjai a zsidó alkalmazottak lennének, orvosaik pedig kizárólag zsidó orvosok. A törvény vétrehajtásával kapcsolatban ilyen és hasonló kérdések merülnek fel melyeket meg kell oldani, mert különben olyan hézag támad, melyen keresztül nemcsak a cél, hanem számtalan beteg gyógyulási lehetősége is kicsuszlik.

A sokgyermekes családok védelme és támogatása, korszerű falupolitika és szociális igazságtételek számok tükrében

A magyar képviselőház elé terjesztett költségvetés a népi szociális politika jegyében készült. A magyar kormány szociális programjának megvalósítását rendkívül nagy összegekkel segíti elő. Amint a pénzügyminiszter a képviselőházban költségvetési beszéde során kijelentette, nem kevesebb, mint 130 millió pengőt vettek fel szociális célokra a jövő évre előirányzott kiadási tételek közé.

NÉP- ÉS CSALÁDVEDELMI ALAP

A jövő évben kerül végrehajtásra ennek a költségvetésnek alapján az Országos Népi és

Sokgyermekes családok támogatása

A 60 millió pengőnek jelentéktelen százalékát fordítják szervezési, igazgatási személyi kiadásokra. A legnagyobb kiadási tétel — 20 millió pengő — a megélhetésben veszélyeztetett, főként mezőgazdasággal foglalkozó családok támogatására szolgál. Ezenfelül 6 milliót fordítanak a sokgyermekes családok támogatására, közel 14 milliót

13 és fél milliót városok szociális tevékenységének előmozdítására, másfél milliót népi és családvédelemmel foglalkozó jótékony célu egyesületek és intézmények támogatására. A jövő évre 4 millió pengőt irányoztak elő támo-

Családvédelmi Alap létesítéséről nemrégiben alkotott törvény.

A népvédelmi és családvédelmi intézmények létesítésére és ez intézmények működésének megindítására 60 millió pengőt irányoztak elő. Ezzel az összeggel emelkedett a belügyi tárca költségvetésének közjótékonyági és emberbaráti kiadásait tartalmazó fejezete. Ezen a címen közel 64 és félmillió pengőt fog kifizetni a belügyminisztérium. A nép- és családvédelmi törvény értelmében e kiadások fedezésére az állami illetékekből befolyó összeg 27 százaléka szolgál és ez az összeg nem lehet kevesebb 41 millió pengőnél.

gatásra szoruló gazdasági önállóságának előmozdítására és gondoskodás történt a Népi és Családvédelmi Alap növeléséről is. Ezek a té-

telek mutatják, hogy milyen jelentős arányokban indul meg az intézményesített családvédelem működése. Az egész 60 milliós kiadási összeget voltaképpen állami hozzájárulásból fedezik, háromnegyed részben illetékekből és kis részben a családvédelmi pótdoból.

A mentőegyesületek és a Vörös Kereszt Egylet segítségére 282.800 pengőt vettek fel és ennek keretében emelkedett a mentésügyi célokra előirányzott összeg 20.000 pengővel. A multévi összeg erejéig

támogatják a lakásszükség enyhítésére irányuló akciót és a háboru anyagi lárosultjait.

KORSZERŰ FALUVEDELLEM

Az egészségvédelmi kiadások során gondoskodtak a Zöld-kereszt intézmény kiterjesztéséről. A falusi egészségvédelmi szolgálat kiadásai félmillió pengővel emelkednek, amit a korszerű átszervezés és a tervszerű fejlesztés tett szükségessé.

A'szervezték az egészségügyi védőnői szervezetet.

Az Országos Stefánia-Szövetség védőnői közül 631, a falusi egészségvédelmi keretek között alkalmazottak közül 525 került át az egységes szervezetbe, 54 új zöldkeresztes védőnőt alkalmaznak és így a védőnői tiszteletdíjak összege 1.817.743 pengőt tesz ki.

143 ÚJ ÓVÓNŐI ÁLLÁS

A kisdobóvó intézetekről szóló rovatban gondoskodás történt új állami óvodák létesítéséről, 37 új óvónő és 14 új dajka alkalmazásáról, ezenfelül a visszacsatolt felvidéki és kárpátjai területeken

143 óvónői állást szerveztek

és 168 új dajkát alkalmaztak. Mindezekkel a kisdobóvónői intézetek személyi kiadásai 335.820 pengővel emelkedtek. A gyermekvédelem kiadásai 4 és fél millió pengőt tesznek ki, a közegészségügyi kiadások pedig 28.368.300 pengőt. A belügyi tárca szociális és közegészségügyi kiadásai meghaladják a 100 millió pengőt.

Megállapították a tűzifa új árát

Temesvár város hatósága legújabb rendelkezése maximalta a tűzifa, cement, mész, téglá, homok, kavics, cserép, kátrány fedőleme, ablaküveg és épületfa árát. Ezek az új hatósági árak már érvénybe is léptek. A közönség szempontjából a legfontosabb a tűzifa árának megállapítása és erre vonatkozólag a rendelet a következőket tartalmazza:

A tűzifa nagykereskedői ára a temesvári átlomásról számítva, tíz tonnánként a következő: cser, gyertyán és tölgyfa 11.500 lei, bükkfa 11.000 lei, harmadrendű puhafa (akác, és keverékfa) 9000 lei. Ezen nagykereskedői árakhoz a viszonteladók hozzászámíthatják a város által megállapított nyereséget, a fuvarozási és feldolgozási költségeket. Ezeknek a figyelembevételével a tűzifa kiskereskedői ára a fogyasztók számára a kereskedők raktáraiból 13.350 lei, felaprítva, de nem hazaszállítva 13.950 lei, hazaszállítva 14.750 lei. A bükkfa tíz tonnája aprítatlanul 12.800 lei, felaprítva, de nem hazaszállítva 13.400 lei, hazaszállítva 14.200 lei. A puhafa ára tíz tonnánként aprítatlanul 10.600 lei, felaprítva, de nem hazaszállítva 11.200 lei, hazaszállítva 12.000 lei. Ezer kilogrammonként ezek az árak a következők: Cser, tölgy és gyertyánfa 1335, 1395 és 475 lei, bükkfa ára 1280, 1340 és 1420 lei, a puhafa ára 1060, 1120 és 1200 lei. Köbméterenként az árak a következők: Cser, tölgy és gyertyánfa 668, 698 és 738, bükkfa 640, 670 és 710, puhafa 530, 560 és 600 lei. Száz kilónként a kereskedő raktárából az aprított fa ára: Cser, tölgy és gyertyánfa 140 lei, házhoz szállítva 148 lei, bükkfa 134 lei, házhoz szállítva 142 lei, puhafa 112 lei, házhoz szállítva 120 lei.

A fűrészgéppel dolgozó utcai favágók díjai köbméterenként a vágásért 25 lei, hasításért 10 lei és berakásért 15 lei. Egy vagonnak a feldolgozása vágása, hasítása és berakása 900 lei.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV., EGYETEM-U. 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-, meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

Aradi szerkesztőség és főküldőhivatal: Bratianu-n. 2-4. (Minoritá palota.)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön hához való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolcvan lel, negyedévre 230 lel, félévre 450 lel, egész évre 900 lel. Nyugdíjasoknak hához való kézbesítéssel együtt havonta hetven lel, negyedévre 200 lel, félévre 400 lel, egész évre 800 lel. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lel kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

Aradi szerkesztőség és főküldőhivatal: 13-97. Timişoara szerkesztőség és főküldőhivatal: 23-10.

Az időjárás szerepe a háborúban

Az időjárás igen fontos szerepet játszik a háborúban. Néha hónapokra megbénítja a hadműveleteket, néha eldönti egy ütközet és vele esetleg az egész háború kimenetelét. Volt rá példa a történelemben, hogy olyan fordulatot hozott, amire a hadviselő felek gondolni sem mertek.

Az 1781-i forradalmak után Franciaország háborúba keveredett Hollandiával. A tengeren várták a háború döntő fejleményeit és Hollandia kitűnő flottája eredményesen szállt szembe a francia hajóhadal, mindaddig, amíg az időjárás ellene nem fordult. A holland hadihajók, amelyet Texel fölött álltak, a szoros értemében odafagytak a partokhoz a Zuidertóban. A kegyetlen zord tél heteken át télenségre kárhoztatta a holland tengeri haderőt, míg Franciaország szárazföldi csapataival kényelmesen megközelítette Németalföld kontinentális határát. Ekkor történt az a hístorában példa nélkül álló esemény, hogy lovasság bekerített és elfogott egy egész hadiflottát. A jéggé fagyott tó sima tükre a francia lovasság akadálytalanul nyomult előre, mögötte pedig lovaktól vont szánakon a gyalogság. A francia buszárók lovakat, szánokat kötöttek a parthoz fagyott hajók oldalához és a dicsőséges multu holland flotta fogságba került — a szárazföldön. Mindezt a hőmérő higanyának váratlan és tartós süllyedése tette lehetővé.

Francia történetírók szerint a waterlooi csatát is az időjárás döntötte el. Az ütközet előtti napon hatalmas zápor öntötte el a csatater környékét. Napoleon kimerült és kiéhezett hadserege huszonnégy órán keresztül állt a szakadó víztengerben, amely valósággal leverte a lábáról. Az ellenfél hadserege viszont tető alatt volt és kapott élelmet. Ez döntötte el a csata sorsát. Victor Hugo epésen jegyzi meg, hogy Európa jövő képe egészen másképp alakult volna, ha 1815 június 17-én nem esett volna az eső... A sűrű sötét fellegek egy világrendet döntöttek romba.

A világháborúban is sokszor szólít bele a hadiszerencse alakulásába az időjárás. 1917 október 19-én, szélmentes, enyhe őszi időt jósló a meteorológia a kontinensen. Ideális alkalomnak kínálkozott egy Anglia elleni légi támadásra. Mire a Friedrichshafenben felszállt tizenhárom Zeppelin a csatorna fölé ért, jeges szélvihar rákánja tombolt a csatornában. Kilenc léghajó még elérte Londont és ledobott néhány bombát, de hamarosan vissza kellett fordulniuk mert a szél irtózatoss erővel hajította őket kelet felé.

A finn-orosz háborúban a szigorú tél neteken át segítette a finneket a nagy tulerővel szemben. „Fahrenheit a mi oldalunkon küz” — mondogatták boldogan a jéggel borított lövészárkokban és a hőmérő süllyedése olykor többet ért pihenat, friss hadosztályok harcbevételénél.

Rádiót csak külön engedéllyel lehet eladni és készíteni. A temesvári kereskedelmi és iparkamara figyelemzeti mindazokat, akik rádiókkal kereskednek, vagy rádiókat készítenek, hogy ezt csakis a román rádiótársaság külön engedélye alapján végezhetik. A kamara a rádiókereskedők cégeinek bejegyzésére 1941 január 1-ig ad határidőt. A bejegyzési kérvényhez az említett engedély hiteles másolatát kell csatolni.

Ötezer éve ismerik már az ujjlenyomatot, amely ma a legnagyobb szerepet játssza a modern kriminológiában

Kévs írás izgatja annyira az olvasó közönség képzeletét, mint a detektívregény, amelynek igen nagy multja van. May Károly, Montepin-Xaver, Sue Eugen könyveivel kezdődött ez a műfaj, majd klasszikussá emelkedett Poe Edgár vizionális képzelettel megirt regényeiben. Ezt az irányt azután még szelesebben kitaposták Conan Doyle, Arsen Lupin és a többi kiváló szakíró, akiknek egyes regényalakjai olyan eleven népszerűsége tettek szert a közönség körében, mintha nem is fantázia szülleményei, hanem való és vérből való eleven emberek lettek volna. A megfigyelés eme zseniális írói föleg azzal jellekedtek, hogy egy ruhafoszalványból, a szőnyegen maradt sárszemből, vagy egyéb teljesen jelentéktelennek látszó apróságból a legmesszebbmenő következtetéseket tudtak levonni és azok alapján megfogták a bűnt.

Van azonban a gyakorlati nyomozásnak is ugyszólván mindig egy ilyen apró kis támasztéka, amely ha felalánató a büntett aelyén, akkor majdnem száz százalékos a detektívek öröme, az ujjlenyomat. Ha ez a páncélszekerényen, poháron, zongorán, írásokon, vagy bárhol fellelhető, nagy az öröm, mert akkor csakhamar be lehet keríteni az üldözött vadat. Nincsen biztosabb személyazonossági jel, mint az ujjlenyomat, amely minden embernél teljesen más és más, ahogyan nem lehet találni millió és millió falevél között sem két azonos eredetű levelet. Az ujjhegyek bőrének vékony vonalai, ha azokat nagyítva megvizsgáljuk, olyan különös vonalakat adnak, amelyek az egész életre elhatározók minden embernél. Ezek a sajátos vonalak már a magzatnál kezdenek fejlődni az ötödik hónaptól kezdve és az ember növekedésével a rajz ugyanaz marad, csak megfelelően kiszélesedik, még pedig olyformán, hogy körülbelül öt évnél bizonyossággal meg lehet állapítani az ujjlenyomat hirtokosan korát is, például hogy az illető huszhuszöt éves lehet.

Az ujjlenyomat tehát joggal játszik olyan nagy szerepet a modern kriminológiában. Sőt már régebben is nagy jelentősége volt, mert már tizenhetedik század óta állandó érdeklődési tárgya az orvosi és büntügyi irodalomnak. Az ujjnyomatokkal való foglalkozás azonban még ennél az időnél is régibb keletű. Már ötezer év előtt a babilonai és asszírjai előkelőségek, hüvelykujjuk hegyével pecsételték le leveleiket, mert rájöttek, hogy ez a legcsalhatatlanabb személyazonossági jel. Ugyancsak alkalmazták a kínaiak is már kétezer év előtt az ujjlenyomatot. A modern büntügyi eljárásban ötven évvel ez előtt honosult meg a daktiloszkopia, mint gyakorlati módszer. Amerikában vezették be, majd husz év mulva Európában is meghonosodott. Külön hivatalos igazosztályt nyitottak az ujjlenyomatok számára és a modern technika minden

vívmányával berendezett laboratoriumban végzik igen bonyolult fényképezési, nagyítási és egyéb munkákat.

Az ujjlenyomat ma már megtámadhatatlan, közvetlen bizonyíték. Számos gyilkost itéltek már halálra, makacs tagadása ellenére is, pusztán az ujjlenyomat peröntő tanúsága alapján. Nincs ugyanis a világban két ember, — mint már említettük, — akiknek azonos volna az ujjlenyomata. Még a különben megtévesztően hasonlatos ikercsecsemőknél is ebben a tekintetben megállapítható a feltétlen különbség. Az ujjhegyek rajzát pedig nem lehet megváltoztatni. Égések, sérülések után bizonyos idő mulva ismét mutatkozik a régi rajz. Haját, alakot, arcot még a járást is lehet megváltoztatni, de az ujjlenyomat mindig ugyanaz marad. Csak bőrátültetéssel lehet változást előidézni, ahogy híres gengszterek megpróbáltoztak a furfanggal, hogy kozmetikai mesteres seítségével ezt a mütétet megcsináltassák.

Érdekes, hogy miképpen keletkezik az ujjlenyomat, amely minden tárgyon amit érintettünk, feltétlenül megtalálható, hacsak nem viseltünk kesztyűt. Bármilyen tiszta is a kéz, az ujjhegyek mindig némi zsíradékkal és izzadsággal borítottak. A lenyomat tehát létrejön és kedvező körülmények között éveken át is megmarad. Ezért nem engedi meg a rendőség, hogy a büntett után bárki is megközelítse a cselekmény színterét. A legcsekélyebb mozdulat eltüntetheti esetleg a tettes felismerésére irányítható ujjnyomatot. A vizsgálatnál nagyítóüveggel kutatnak minden tárgyat, szőnyeget végig a legapróbb kis szögletig. Ha azután akad ilyen szerencsés áruló nyom, rötn aluminium-port szórnak erre a helyre, e művelet után pontosan kialakul az ujjlenyomat rajza. Erről a lenyomatról aztán másodlenyomatot vesznek, ami oly módon történik, hogy fekete taftot borítanak az említett helyre. Ezen mintha arany tintával rajzták volna, egészen pontosan látszik az ujjhegyek rajza.

A tafta azután védő laboratoriborítást tesznek és így viszik a büntügyi celloratoriumba, ahol lefényképezik, felnagyítják, majd utánanéznek a kartotékokban, hogy nem azonos-e a kép valamelyik nyilvántartott bűnöző ujjlenyomataival. Ha ez a vizsgálat nem vezet eredményre, ugysora kerülnek mindazok, akik a büntett színhegyen vagy annak közelében laknak, a károsított vagy deggyilkolt ismerősei mindazok, akikkel közlekedtek, mert most már mindenki gyanus, aki él. Ennek a sokszor igen fáradságos és kiterjedő vizsgálatnak eredményeképpen aztán legtöbbszőr előbb-utóbb megkerül a tettes, mert ha végeredményben mégis nyomra vezet a daktiloszkopia tudománya, akkor további kétségek helye nincsen. (Flanour)

Huszötözöt üzlet légegett. Craiován Mitrichescu Lie textilüzletében az elmúlt éjjel tűz keletkezett, amely csakhamar elhamvasztotta az egész üzletet és átterjedt a házban levő többi kereskedésre is. Összesen huszötözöt bolt és néhány raktár pusztult el. A kár többmillió lei.

Öngyilkos egyetemi tanár. Bucurestiből jelentik, hogy Marcu Ioan egyetemi tanár tegnap lakásán föbelötte magát és meghalt. Hozzáartozói szerint elkeseredett tettét azért követte el, mert állampolgársága nem volt rendben.

MEGFEKEZIK A TULZÓ HORVÁT NACIONALISTÁKAT. Belgrádi jelentés szerint Macesek dr. helyettes miniszterelnök hosszasan tárgyalta Subich horvát bännal és a rendörség főnökével Beavatott körökben úgy tudják, hogy ezek a tanácskozások összefüggésben voltak a legutóbb elkövetett bombamerényletekkel. Valószínűnek tartják, hogy a rendörség igen erőlyesen fog eljárni a horvát nacionalisták ellen, akik az utóbbi időben igen élénk tevékenységet fejttettek ki.

Gözzel hajtott léghajó. A stockholmi Svenska Dagbladet washingtoni jelentése szerint a Besler-testvérek olyan léghajót találtak fel, amelynek a turbináját gözzel hajtják és amely zajtalanul működik. Ez a léghajó állítólag igen nagy magasságban is teljes biztonsággal működik.

Fegyverlopó a fővárosban. Bucurestiből jelentik a Radar: Ismeretlen tettesek behatoltak Dumitrescu Vasile fegyverkereskedésébe és onnan négy vadászpuskát, tizenhat automatarevolvert, tizennyolc pisztolyt és több doboz töltényt vittek el. A rendörség megindította a nyomozást.

Allégionisták letartóztatása. Herescu Solomon piatraneami padozallerakó három zöid inget vásárolt és ezeket átadta Voicu Vasilenak, Szél Istvának és Niculescu Dumitrunak, akiket kitanított, hogy jelenjenek meg a város gazdagabb zsidó kereskedőinél, fenyegezzék meg azokat és utána lagyják magukat megvesztegetni. A három szélhámos belement a bűnös játékba, de rajtayesztettek, mert a legelső alkalommal letaróztatták őket.

CORSO (ARAD) Telefon 23.64

Ma 5, 7.15 és 9.15 órakor: A szezon legnagyobb és legszebb filmje, amelyet Bucurestiben és más fővárosokban Ez a film az örök élet filmje A főszerepet az amerikai filmművészet két legkitűnőbb színésze játssza olyan elragadóan, amilyenre eddig a filmgyártás-ba példa nem volt MERLE OBBERON nagyobb, mint Greta Garbo, LAURENCE OLIVER

— Kiküszöböltek az orosz-amerikai surlódások. Washingtonból jelentik: Sumner Welles külügyi államtitkár a sajtóértekezleten bejelentette, hogy Umanszkij szovjetorosz i gykövetel barátságos megbeszélést folytatott az elmúlt héten, amely véleménye szerint konstruktív volt. Hozzátette azután, hogy a diplomáciai megbeszéléseket Szovjetországgal remélhetőleg tovább folytatják és ezek eredményeképpen a két állam kereskedelmi kapcsolatai megjavulnak. Hangsúlyozta, hogy a megbeszélés igazi célja azoknak a surlódásoknak a kiküszöbölése volt, amelyek a két ország gazdasági és kereskedelmi kapcsolatait hátrányosan befolyásolták. Megjegyezte, hogy a megbeszélések eredményeképpen a szovjetorosz kormány hozzájárult a vladivosztoki amerikai konzulátus felállításához. Arra a kérdésre, hogy ezt a konzulátust a Szovjetországgal való kereskedelem fokozása céljából állították-e fel, Sumner Welles igennel válaszolt.

— **TABORBA VISZIK A DOLOGKERÜLÖKET**
A FELVIDÉKEN. Ungvárról jelentik: A városházán tartott szociális értekezleten Megay László polgármesterhelyettes bejelentette, hogy összeírják azokat, akik megrögzött dologkerülők és családjuk emiatt jutott nyomorba. A dologkerülőket táborokba viszik és munkabéruket családjuk támogatására fordítják.

— Kiköltöztetik a zsidókat egyes szlovák városrészekből. Pozsonyból jelentik: A szlovák kormány nemrég ugynevezett zsidóközpontot létesített, amely azt a feladatot kapta, hogy a zsidók kilakoltatása körüli ügyeket intézze. A zsidók folyamatosan kötelesek kihurcolkodni Pozsony, Eperjes és több más város jelentősebb városrészeiből.

— Aradon magánháznál is lehet sertést vágni. Az aradi városi állatorvosi hivatalnak tudomására jutott, hogy olyan hírek terjedtek el, mintha magánosok odahaza nem vághatnának sertést, csak a vágóhídon. Ez a hír nem felel meg a valóságnak, magánházaiknál továbbra is lehet sertést vágni, a vágóhídon csak azok kötelesek vágni, akik árúsítják a húst, tehát a hentesek és mészárosok.

— Felülvizsgálják Kárpátalján az ingatlantervezéseket. Ungvárról jelentik: A hivatalos lapban kormányrendelet jelent meg, mely kimondja, hogy a csehszlovák földbirtokpolitikai jogszabályok alapján a visszacsatolt kárpátaljai-területeken lefoglalt ingatlanokból hatósági rendelkezés vagy magánjogi ügylet útján történt ingatlantervezéseket felül kell vizsgálni és a szükséghez képest hatálytalannítani kell, hogy a földbirtokpolitikai jogszabályok végrehajtása során az óslakosságot ért egyenlőtlenségeket kiegyenlítsék. A hatálytalannítás alá eső birtokszerezések joga az államra száll át.

— A nyomor szarkája. Bucurestii jelentés szerint a Carlton-épület romjainak eltakarításakor talált értéket ideiglenesen a szomszédos házak lakóira bízta. Így került több értékes bunda és ékszer Pasculescu Sofia szakácsnő kezére, aki megszökött. Szerencsére sikerült idejében elfogni, mielőtt még a lopott tárgyakat értékesítette volna.

— Leánykereskedelem nagyban. Constantán a rendőrségnek feltűnt, hogy Pop Porfiria asszonynak a Decebal-utcaiban levő szövedőjében elegáns hölgyek és fiatal diáklányok járnak. Rajtaütésszerűen behatoltak a szövedőbe és kiderült, hogy a gyár csak ürügyül szolgált nagyszabású leánykereskedelem lebonyolítására. Pop Porfirát, aki több külföldi leánykereskedővel is összeköttetésben állott, letartóztatták.

Begovits-tánciskolájában

TIMISOARA I., Piața Libertății 4
december 5-én új tánc-kurzus kezdődik.

Diákoknak minden vasárnapon d. u. 2-4-ig kezdőkursus.

— Megunta az életet. Saál Mihály 58 éves aradi, Iosif Vulcan-utca 1. szám alatti lakos felakasztotta magát. Buskomorsága miatt vált meg az élettől.

— Harmadszor virágzik az orgona. Jászberényből jelentik, hogy a szokatlanul enyhe időjárás következtében Darányi Ilona kertjében harmadszor virágzott az orgona.

— Gázoló autó. A temesvári Stefan cel Mare-uton egy autó elgázolta Nksai Oszkár tizenhat esztendősnét és tovább robbogott. A fiút, aki az arcán és a fején szenvedett sérüléseket, a mentők a kórházba szállították.

LEGUJABB

Vasuti összeütközés Karánsebesen halottal

A keddről szerdára virradó éjszaka Karánsebes vasuti állomásán súlyos vasuti szerencsétlenség történt. Egy Temesvárról elindult gyors-tehervonat a pályaudvar bejáratánál összeütközött egy mozdonyval, amely éppen egy másik sínparra akart áthaladni, de arra már nem volt ideje. Az összeütközés következtében mindkét mozdony kiskilott és erősen megrongálódott.

A gyors-tehervonat hét megrakott kocsija szintén kiskilott és a vagonok nagy része az áruval együtt tönkrement. Ez a kár körülbelül egy millió leire rug.

A szerencsétlenség következtében Bugariu Gheorghe fűtő azonnal meghalt, Simionescu Ioan mozdonyvezető pedig életveszélyes sebeket szenvedett. A szerencsétlen embert kórházba szállították.

Miután az összeütközés következtében a vasuti pálya éppen a pályaudvar bejáratánál megrongálódott,

a forgalmat körülbelül nyolc órán keresztül nem lehet ott lebonyolítani. A helyreállítási munkálatok már megindultak és azok ma délre elkészülnek. Addig is a személyforgalom átszállással bonyolódik le.

A temesvári kerületi vasutigazgatóság részéről Severineanu mérnök-igazgató vezetésével bizottság utazott a helyszínre, hogy a szerencsétlenség ügyében vizsgálatot tartson.

— Nagy vasuti szerencsétlenség Spanyolországban. A Madrid—barcelonai vonalon Veghio állomás közelében két személyvonat összeütközött. A szerencsétlenségnek újabb jelentés szerint 43 halálos áldozata és hatvan sebesültje van.

Német lap Románia csatlakozásáról a berlini egyezményhez

A berlini Deutsche Allgemeine Zeitung nagy cikkben foglalkozik Romániának azon elhatározásával, hogy csatlakozott a háromhatalmi egyezményhez. Schuhmacher, a cikk írója megállapítja, hogy Románia csatlakozása a berlini egyezményhez természetes folyamánya volt a Németország és Románia között kialakult helyzet fejlődésének. Antonescu államvezető és Göring birodalmi marsall táviratváltása, Sturdza román külügyminiszter nyilatkozatai és a né-

met katonai misszió kiküldése Romániába, majd a tábornok-miniszterelnök berlini látogatása mind olyan jelek voltak, amelyek természetesen röleg a szorosabb együttműködéshez vezettek. Ezzel Románia bekapcsolódott abba a munkába, amelynek célja Délkelet-Európa újrendezése és felépítése. A cikkíró rendkívül meglegő hangon foglalkozik Romániával és ama emlényének ad kifejezést, hogy ez nagy mértékben hozzájárul a Duna-völgyében a béke fentartásához és biztosításához.

Francia, jugoszláv és bolgár államférfiak Berlinben

Berlini politikai körök valószínűnek tartják, hogy a birodalmi főváros a közeli napokban ismét fontos diplomáciai események színhelye lesz. Előreláthatólag a hét végén kerül sor Laval helyettes francia miniszterelnök németországi látogatására. Bár illetékes német helyen hangsúlyozzák, hogy egyelőre nincs szó Laval érkezéséről, politikai körökben azonban mégis úgy tudják, hogy

Abetz párisi német nagykövet és Brinon, a vichy kormány párisi nagykövete, Laval közeli berlini útjának előkészítése céljából járt a napokban Berlinben.

Laval közelebbi berlini útjáról egyébként

Petaín tábornagy is megemlékezett legutóbbi beszédében.

Hire jár továbbá, hogy egy jugoszláv politikai személyiség is rövidesen Németországba érkezik. Illetékes német helyen ezzel kapcsolatosan kijelentették, hogy

a küszöbönálló jugoszláv látogatásról nincsen tudomásuk,

de éppenugy nem tartják lehetetlennek, mint amennyire lehetséges, hogy a közeli jövőben bolgár államférfiak is ellátogassanak Berlinbe, bár

egyelőre bolgár látogatásról sincs tudomásuk.

— Lotharingia véglegesen megszűnt. A lotharingiai birodalmi helytartó kijelentette, hogy Lotharingia elnevezése megszűnik és a tartományt Westmark néven egyesítik a Pfalz-zal.

— **SZÁZTIZ ALLÁS — HÁROMEZER PÁLYÁZÓ.** Marosvásárhelyről jelentik: A város polgármesteri hivatala száztiz városi állásra hirdetett pályázatot és erre háromezer kérvény érkezett. A polgármesteri hivatal közölte, hogy további pályázatokat nem fogad el.

— Karácsony Londonban. Az angol élelmezési miniszter elhatározta, hogy a szigetország lakóinak boldog karácsonyt szerez. Mindenki rendes élelmezési adagán kívül százhusz gramm vaját és hatvan gramm teát fog kapni. Ezzel aztán megünnepelehetik a karácsonyt a londoni légvédelmi fedezékekben.

— Küzdelem a vadzvízek ellen. Szegedről jelentik: Ötszáz munkás dolgozik napok óta a szegedi vadzvízek eltüntetésén.

— A Vatikán lapja Csáky István magyar külügyminiszter beszédéről. Rómából jelentik: A Vatikán félhivatalos lapja, az Osservatore Romano terjedelmes cikkben ismerteti Csáky István magyar külügyminiszter legutóbbi nyilatkozatát és hangsúlyozza, hogy a magyar külpolitika, a német-olasz-japán hármasszövetség oldalán, a középeurópai rend és béke megőrzésére irányul.

— Öngyilkosság Arad megyében. Az arad-megyei Kiszfeketefalu község csendőrsége jelentette az aradi ügyészségnek, hogy Mátyás János falubeli gazda házában padlásán felakasztotta magát és mire tettét észrevették, már halott volt. Mátyás gyógyíthatatlan betegsége miatt vált meg az élettől.

Külföldi anyagból készült billiárd golyók, külföldi és bel-
földi anyagból készült billiárd-dákok állandóan raktáron

Kolarov Demeter

műszertelepnyosnál,
Arad, Strada Eminescu 42.

A német hadvezetőség nagy gondja: a szakácskérdés

Mivel a többmillió német hadsereg a birodalom legkülönbözőbb vidékéről származó katonákból áll, a hadvezetőség egységes ellátás nyújtása helyett provinciális színezett étrend összeállításával igyekszik az egymástól igen eltérő koszthoz szokott katonák igényeit kielégíteni. A bajok például nem szeretik a burgonyát, a bajorok például nem szeretik a burgonyát, amely az északnémeteknek az ebéd elmaradhatatlan része. Az osztrákok, a württembergiek sok lisztet éltel, tésztát szoktak meg szűkebb hazájukban, a thüringiaiak nemzeti eledele a gombóc, a szászok pedig majd minden ételt köménymaggal fűszereznek. A katonai élelmezési hivatal gondoskodik arról, hogy az egyes alakulatok mindig a megfelelő tartomány konyhájához szükséges nyersanyagokkal lássa el. Emellett a szakácsok állandó további átképzéséről sem feledkeztek el. Arra is tekintettel vannak, hogy az egységes tisztai és legénységi étkezők ellátását gyümölcseivel, édességekkel és mindenféle csemegével tegyék változatosabbá.

— **Temesvári anyakönyvi hírek.** Születtek: Horváth Katalin fia István, Weber István asztalos fia István, Kafka János gyári munkás fia János, Misa Petru tisztviselő fia Dan Corneliu, Szabó Veronika leánya Uona, Goldstein Márton fia Alfred, Ilias Josif kereskedő fia Alexandra, Vidicoso Ioan vasuti munkás fia Ioan, Rostas Károly vasesztergályos fia András Péter, Nedelcu Paul állami tisztviselő fia Dan, Stancosiu Carol műszaki tisztviselő leánya Andriane, Crisaru Elena fia Ion, Georgescu Ion állami tisztviselő leánya Ofelia Georgeta, Thirjurg Antal asztalos leánya Marie Erzsébet, Kertész Pál ügyvéd fia Gábor Mihály. — **Házasságok kötöttek:** Mihaiu Cornel és Pink Karolina, Singer Henrik és Furi Erzsébet, Kazinczy István Ferenc fogtechnikus és Elbert Anna, Fischer Ernő és Samet Anna, Weisenhoffer Sándor és Bokó Jusztina, Magan Ioan és Sipetan Mária, Bias Vasile és Bogdan Mária. — **Meghaltak:** Besinger Hilda-gard Kristina három hónapos, Volkmann Vilmos harminc éves házoló, Likatos Ilona született Szarvasi harminchat éves.

— **Elriasztott vakmerő éjszakai betörők** Baruch Móríc az erzsébetvárosi Romulus-utca 12. sz. alatt lakó kereskedő éjszaka arra ébredt fel, hogy valaki jár a hálószobájában. Egy férfi látott, aki villamos zseblámpával a szemébe világított és miközben köztől hurkot akart a nyakára csavarni — pénzt követelt. Ugyanakkor egy másik betörő Baruchot támadta meg, de ennek sikerült a szomszédos ebédlőbe menekülni. Közben Baruch Móríc is kiszabadította magát a betörők kezéből, berohant az ebédlőbe, kinyitotta egyik ablakát és az utcára ugrott. Segélykiáltásaira egy házafelhaladó pincér és két rendőr érkezett a helyszínre és behatolt a házba. A betörők azonban már eltűntek, miután egy kötelet, ásót és egy villamos zseblámpát hagytak hátra. A betörők a kerteken keresztül hatoltak be Baruch udvarába és az egyik udvari ablak betörése után másztak a lakásba. A rendőrség erélyes nyomozást indított kézrekerítésükre.

— **Két német hajó elhagyta a mexikói kikötőt.** Buenos Airesből jelentik: A Darwald és a Rhein 5000, illetve 6031 tonnás német hajók, amelyek a háború kitörése óta Tampicóban voltak, indulási engedéllyel elhagyták a kikötőt. A Darwald rendeltetési helye Vigo, a Rhein pedig a Kanári szigetek. A hajók a jelek szerint rakomány nélkül indultak utnak. Mexikói révkalauzok csak kis távolságra kísérik el a német hajókat.

— **Nem változnak a temesvári élelmiszerárak.** Temesvár városi ármezsgébizottsága úgy határozott, hogy decemberben nem változtatja meg a maximális árakat és azok ugyanazok maradnak mint novemberben.

— **Mozgólódnak Mexikóban a kommunisták.** A Stefani-ügynökség jelentik Mexikóból: A kommunisták nagyobb zavargásokat idéztek elő, amelyeknek során Garcia Gelleso őrnagyot megölték és több személyt megsebesítettek. A zavargásokat az új köztársasági elnök hivatalbaktatásakor rendezték. A rendőrség a kommunisták székházában házkutatást tartott.

— **Tíz egy fővárosi vasuti műhelyben.** Bucurestiből jelentik, hogy a grivita vasuti műhelyben tűz ütött ki. A tüzoltóságnak sikerült a tüzet hamarosan eloltani.

— **Nagy vihar a Fekete-tengeren.** Constan-tal jelentés szerint a Fekete tengeren nagy vihar dühög. A hullámok átsapnak a kikötő gátjain, a partmenti háziasz színel. A hőmérséklet jelentősen leszűlt.

Újra szabályozták a pénzügyi visszaélések feljelentőinek járó jutalmakat

Cretzianu pénzügyminiszter törvényrendeletet készített, amelyet Antonescu államvezető is aláírt és már meg is jelent a hivatalos lapban. A törvényrendelet a pénzügyi visszaélések leleplezőinek járó jutalmakkal foglalkozik és megállapítja pontosan, ki tekintendő feljelentőnek, kiknek jár a jutalom és az milyen nagyságu lehet. A régebbi törvények is tartalmazták hasonló rendelkezéseket, de ezek sokszor egymásnak ellentmondók voltak. A mostani törvényrendelet ezeket a hiányokat pótolja és rendet teremt ezen a téren is.

A törvény megkülönböztet feljelentőt és a visszaélés megállapítóját. Feljelentő bárki lehet, akiknek a visszaélésről tudomása van és azt írásban névközléssel közli a pénzügyi hatóságokkal.

A visszaélés megállapítója viszont az, aki hivatalos minőségében megállapítja a szabálytalanságot,

erről jegyzőkönyvet vesz fel. Ha a nem illetékes tisztviselő fedez fel visszaélést, akkor egyszerű feljelentőnek tekintendő. A feljelentő vagy a fedező igényt tarthat a megállapított bírság huszonöt százaléka, azonban

egy és ugyanazon ügyben a jutalom nem haladhatja meg a százezer leit.

A jutalom természetesen csak azon bírság után jár a feljelentőnek, amely az összes fórumok után jogerős maradt. Aki ilyen jutalomban részesül, utána köteles kereseti adót fizetni, mely egyenlő az alkalmi keresetek után megállapítandó adóval. A jutalom a bírság megállapításának jogerőre emelkedésétől számított három év alatt ével el. A bírságok révén az állam javára befolyó összegekből alap létesül, melyből fogyasztási szövetkezetet teremtenek a pénzügyminisztérium tisztviselői részére.

— **Tíz napig szünetelt a freidorfi cukorgyár.** A freidorfi cukorgyár tíz nap előtt bezártette munkáját. Az ügyesség vizsgálatot indított, hogy nem forog-e fenn ipari szabotázs esete, de meggyőződött róla, hogy a szünetelés oka szénhiány. A gyár, amelynek napi öt vagon szénre van szüksége, vasuti kocsik hiányában nem tudta a szükséges szénmennyiséget megkapni és azért nem dolgozhatott. Ez a baj most már megszűnt és a gyárnak van elegendő szén minék következtében a munkát újból megkezdte.

— **Buziás új polgármestere.** Buziás új polgármesterévé Borca Dimitrie dr. helyébe Golezcu Alexandrut nevezték ki.

— **Nyilvános óvóhelyek építése.** A város légvédelmi hivatala Temesvár területén hatvanegy olyan házat jelölt ki, amelyeknek tulajdonosai kötelesek a járőrelők rendelkezésére álló légvédelmi óvóhelyeket építeni. A légvédelmi hivatal a kijelölt házak jegyzékét közölte a háztulajdonosok egyesületével, valamint értesítette az érdekelt háztulajdonosokat is. A tulajdonosok ezen házak kapujára kötelesek jól olvasható táblát alkalmazni, amely messziről felhívja a közönség figyelmét arra, hogy a házban óvóhely van, amelyet légvédelmi gyakorlatok alkalmával bárki igénybe vehet.

— **Aradi anyakönyvi hírek.** Születtek: Monjaléd Ewa, Popovici Delia, Fodor Mária, Mocan Mária, Asztalos Erzsébet, Berkovits Ewa, Ardelean Ioan és Biro Aurel. — **Házasságok kötöttek:** Paducel Vasile és Popovici Ana. — **Meghaltak:** Stern Miksa hatvanhat éves, Szál Mihály ötvennyolc éves, Monjaléd Ewa egy napos, Hancz Katalin huszonnégy éves, özv. Dascal Demeterné hetvennégy éves és Asztalos Erzsébet egy napos.

— **Még karácsony előtt befejezik a volt temesi helytartóság felszámolását.** A szeptember végén feloszlott királyi helytartóság felszámolása még folyamatban van. A felszámolást Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár végzi Arad, Krassó Temes, Hunyad és Szörény megyék megbízottaitól álló bizottság élén. A felszámolási munkálatok befejezés előtt állanak és még a karácsonyi ünnepek előtt véget érnek.

— **Hajalós szerencsétlenség a pályaudvaron.** A Temesvár-józsefvárosi pályaudvaron Vaida Gheorghe huszonöt éves vasuti munkást elkapta a Gyarmatáról berobogó motorosvonat és elgázolta. A szerencsétlen fiatal munkás a kerekék között halálát lelte.

— **Orvosi hír.** Wachsmann Alvin dr. hazaérkezett és újból rendel. Belváros, Lonovici-utca 2. szám, II. emelet.

— **Régi temesvári cukrász halála.** Ferschitz Ferenc ismert temesvári cukrász, akinek a Gyárvárosban volt üzlete, hatvanöt éves korában meghalt. Halálát gázszolja özvegye, született Lengauer Mária, fia Gusztáv, unokaöccse Lösch Frieghe kapitány és nagy rokonság. Temetése csütörtökön délután három órakor lesz a gyárvárosi temető kápolnájában.

— **Betörés az aradmezei Glogovácon.** Vakmerő lakásfosztogatás történt az elmúlt éjszaka az aradmezei Glogovács községben. Eddig ismeretlen tettes álkules segítségével behatolt Gandi Pál gazda lakásába és több ezer leit értékű különböző tárgyakat lopott. A csendőrség nyomoz.

A visszáruk bélyegkötelezettsége

A pénzügyminisztérium újból szabályozta a visszáruk két százalék nemzetvédelmi bélyegkötelezettségének kérdését. A különböző időben megjelent rendelkezéseket figyelembe véve, a visszáruk elbírálása körül a következőkre kell ügyelni: 1. Ez évi június 12-től szeptember 28-ig az összes retur-árak értéke fejében két százalék nemzetvédelmi bélyeg kell leróni. A lerovas vagy a vevő által kiállított visszáru-jegyzéken, vagy pedig az eladó jóváírási levelén történik. 2. Ez évi szeptember 28-tól október 31-ig mindazon visszáru után kell a fent megjelölt módon leróni a két százalékos nemzetvédelmi bélyeg, amelyeket a kézbesítéstől számított öt nap elmultával kiüldött vissza a vevő. 3. Ez évi október 31. napja után csak azon visszáru-kiüldemények esnek a két százalékos bélyeg lerovásának kötelezettsége alá, amelyeket a vételtől számított tíz nap után kiüldöttek vissza.

Mozi

MOZIK MŰSORA:

Szerdán, december negyedikén:

ARAD:

Corso: Örökké (angol film).
Uránia: A vasálarcos (angol film).
Forum: A kalandornó (angol film) és Indiai brigád (angol film).

TEMESVÁR:

Apollo: Angelika. (Német film).
Capitol: A postamester (német film).
Corso: A vihar (angol film).
Scala: A vihar (angol film).

Urania-mozgó

Szombattól kezdve bemutatja a szezon legnagyobb erotikus filmjét.

Uraim, miért mindig a nő az oka?
Miért csak a nő a bűnös egy törvénytelen gyermek miatt? Miért nem keresik az igazi bűnöst? Uraim, hol az igazság? Ezt mind megtudjuk a

Leányok örvényben

című hatalmas erotikus filmben E film-met minden nőnek és férfinak látni kell. Asszonyok, nyissátok ki szemeteket!

Ma 5, negyed 8 és negyed 10 órakor. Diákoknak engedélyezve. D u m a s világhírű regénye nyomán

Vasálarcos

Joan Bennett, Louis Hayward. December 6-án Mikulás-nyeremény-szolás. Hábórus német és olasz journalok.

SPORTSEMÉNYEK

Vasárnap Zágrábban:

Magyarország - Horvátország

A magyar válogatott csapat Genovából Vencenc és Triestben keresztül elutazott Zágrába. A magyar csapat a genovai félév után a horvát fővárosban játszik vasárnap a horvát válogatott ellen. A magyar csapat pénteken már Zágrábban tart könnyű edzést. Itt említjük meg a horvát válogatottal egyenlő zágrábi válogatott 3:1 arányú vereséget szenvedett vasárnap Belgrádban a belgrádi válogatottól, a féldél 1:1 volt. A gólokon Bozovicsi (2) és Dubac (11-es-

ből), illetve Wöfl osztoznak. A két csapat így állt egymással szemben:

Belgrád: Markusits — Stojkovits, Dubac — Manola, Brocsits, Lechner — Savits, Valjarevits, Bozovits, Giats Nikolits.

Zágráb: Glaser — Brozovits, Belosevits — Pogacsnik, Jazbinsek, Puksec — Zimmermancsics, Wöfl, Lesnic, Ata Zsifkovic, Makhalo.

Az Austria vezet az Osmark-i bajnokságban

A vasárnapi forduló érdekesebb eredményei a következők: Rapid—Viena 7:0, Austria—Admira 2:0, FAC—FC Wien 3:1. A bajnokság állását alant adjuk:

Austria	9	6	1	2	19:8	13
Wacker	8	4	2	2	22:16	10
Floridsdorf	7	4	1	2	23:20	9

Admira	8	3	3	2	27:20	9
FC Wien	9	3	3	3	15:16	9
Rapid	5	3	1	1	18:5	7
Viena	8	3	1	4	19:19	7
WSC	6	3	0	3	16:9	6
Grazer SC	8	2	1	5	17:28	5
Linzer ASK	8	0	1	7	17:49	1

KÖZGAZDASÁG

A nagykereskedő hasznának kiszámítása

A timişoarai kereskedelmi és iparkamara kérdésre a minisztérium érdekes döntést hozott

A temesvári kereskedelmi és iparkamara a nagykereskedőket közelről érdeklő ügyben felvilágosítást kért a nemzetgazdasági minisztériumtól. A kérdés tisztázása azért is fontos, mert a kereskedői haszon megállapításáról van szó,

amelyet szigorúan a törvény rendelkezéseinek betartásával kell felszámítani. A spekulatív törvény 10. és 12. szakasza az általános közszükségleti cikkek nagyban való eladásának kereskedői hasznáról intézkedik. Az előző szakasz tíz százalékban szabja meg a nagykereskedő hasznát, viszont a 12. szakasz azt mondja, hogy azok az ipari vállalatok, amelyek ezeket a közszükségleti cikkeket előállítják, csak tíz százalék hasznot számíthatnak fel maguknak a kiskereskedőig.

A gyáros és a kiskereskedő között van azonban a nagykereskedő, akiről ez az utóbbi szakasz nem szól

és így a nagykereskedőnek nem adódik lehetősége arra, hogy megállapítsa, vajjon mennyi hasznot számított a gyáros és így a kiskereskedőig szóló tíz százalékos maradt-e valami haszonlehetőség a nagykereskedőre nézve is. Ez

nehéz helyzetet teremt a nagykereskedőre az ellenőrzés szempontjából is.

Ezen kérdést tisztázni hivatott temesvári kamarai felterjesztésre a nemzetgazdasági minisztérium most a következő döntést eszközölte: A törvény 10. szakasza csak az importált áruk hasznára vonatkozik, ennélfogva a nagykereskedő csak akkor számíthat fel tíz százalék hasznot, ha külföldről importált árukról van szó.

Ha azonban a közszükségleti cikkeket belföldi gyárból szerzi be, akkor a törvény 12. szakasza szerint a nagykereskedő nem számíthat fel hasznot.

A gyakorlatban ugyanis a kiskereskedő közvetlenül a termelőtől szerzi be az árut a raktárból, vagy a gyári megbízottak által. Azon esetben, amikor mégis szüksége mutatkozik a nagykereskedő igénybevételének, ott az illető gyárnak, vagy termelőnek a feladata, hogy engedményt adjon a számlából, amely engedmény azután a nagykereskedő hasznát képezi. Ha ilyen engedményt nem sikerül elérni, akkor a törvény 12. szakasza szerint a nagykereskedő az említett cikkeknel hasznot nem számíthat fel.

Az Aradon érvényben lévő minimális munkabérek és fizetések

December elsejétől kezdve hatóságilag megállapított fizetést kapnak a tisztviselők és munkások

Temesvári példára a minimális fizetéseket és munkabérek Aradon is hatóságilag állapították meg. Az erre vonatkozó közös megállapodás az aradi munkaügyi felügyelőség és a nagyvállalatok képviselői között jött létre.

Az iparban

az alábbi minimális órabéreket állapították meg: 18 éven alóli nem szakmunkások óránként 8 lejt

kapnak; a szakmunkások órabére 10 lejt; 12.50 lejt a nem szakmunkások, vagy kezdő szakmunkások; míg a szakmunkások, felszabadulásuk után két évvel 15 lejt órabért kapnak.

Kereskedelmi vagy ipari irodában

a kifizetői fizetése 1500 lejt; küldöncök szolgák és kezdő alkalmazottak 2500 lejt kapnak; a kereskedelmi alkalmazottak (kiszolgáló személy-

Árverési hirdetményeket és bármilyen hivatalos hirdetményt terminusra megjelentet valameny nyi fővárosi és vidéki napilapban vagy a Mon. Oficialban a

Rudolf Mosse

aradeali központja, Arad, Str. Eminescu 8.

TELEFON 17—11.

Mi a „Hulló csillagok”?

Nincs semmi túlzás abban a megállapításban, hogy ez a film az idei szezonnak kétségtelenül legkiemelkedőbb eseménye! A lélekábrázolásnak az igaz és mélyes emberi érzéseknek olyan tökéletes kifejezésével találkozunk ebben a filmben, ami — úgy hisszük — döntően a filmművészet védelmezőinek oldalára billenti a vitát. Vajjon igaz művészet-e a film? Nos, a „Hulló csillagok” a legtisztább, legszublimáltabb művészetet jelenti, a színjátszás örökérvényű dogmái szerint is: embert ábrázol, az első kockától az utolsóig, a lélek legtitkosabb érzéseit is tökéletesen hozza felszínre, mintha a rendező és színészek egyaránt demonstrálni akarták volna, hogy a film egyenjogú versenytársa a színpadnak, csak a rendező valóban rendező és a színészek valóban színészek legyenek. A film tele van bölcsességgel az élet perzselő szerelmével és szelid megvetésével, a szerelem gyönyörűségével és borzongásával, halálféltelmével és baráti hivatásával.

DUVIVER mesteri rendezése. Victor FRANCEN és LOUIS JOUVET pazar alakítása a francia filmgyártás legnagyobb teljesítménye.

Pénteken a

Scala-ban

Szerdán, csütörtökön utoljára:

A VIHAR

zet) minimális fizetése 3000 lejt; négy liceumi osztállyal, vagy ennek megfelelő végzettséggel bíró magánhivatalnok minimális fizetése 3500 lejt; végül pedig az érettségivel, vagy ezzel egyenlő végzettséggel rendelkező tisztviselők 4000—4500 lejt kapnak havonta.

A fentiekben megállapított minimális fizetések kötelezők minden aradi kiskereskedelmi vagy ipari vállalatra. Azoknál a vállalatoknál, ahol a hivatalosan megállapított fizetéseknel nagyobb javadalmazást kapnak az alkalmazottak, a fenti minimális fizetések nem alkalmazandók.

Kimondták végül, hogy a nyolc óras munkaidőn túl foglalkoztatott alkalmazottak 25 százalékos többletet kapnak munkaadójuktól.

A fenti minimális fizetések december elsején léptek életbe.

Valuták vasúti árfolyama. Bucurestiből jelent a Rador: A vasúti vezérigazgatóság most állapította meg a külföldi valutáknak a vasúti pénztárnál való átszámítási kulcsát. A legtöbb valuta átszámítási kulcsa változatlan maradt, kivétel csak a következők képeznek: svájci frank 53.14 lejt, finn márka 3.05 lejt, svéd korona 36.45 lejt.

A zsidók kikapcsolása a textilkereskedelemből. Bucurestiből jelentik: A fővárosi kereskedelmi és iparkamara ülést tartott, amelyen elhatározta a zsidóknak a textilkereskedelemből való kikapcsolását. A kamara azt kívánja, hogy zsidók ne házalhassanak többé textiláruval, ne lehessenek ebben a szakmában kereskedelmi utazók és szükségesnek tartja rendszabályok alkalmazását azokkal a zsidó textilkereskedőkkel szemben, akik szabotázt és üzérkedést folytatnak. Kívánják ezenkívül az árja textilkereskedésekben alkalmazott zsidó elárúsítók kicserélését.

A bányai gabonapiacra az üzleti forgalom tartott. A piaci árak a következők: buza 920 lejt, tengeri 700, takarmányrapa 620, sörárpa 850, zab 520, napraforgómag 950, korpa 700 lejt százkilónként, a tökmag 20 lejt kilója.

Hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (az első szám a vételt, a második az eladást jelenti) 107 százalék felárral: dollár 211.65—217.97, svájci frank 49.16—50.61. Devizák 38%-os felárral: ang. font 567.87—584.00, svájci frank 32.78—33.40, francia frank 3.24—3.31, német márka 49—50 felár nélkül), olasz líra 9.50 (felár nélkül), pengő 26.50—27 (felár nélkül), cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—305 (felár nélkül), török líra 82.92—92 (felár nélkül).

Rádió

Szerda, december 4.

Bucuresti: 13.15: Művészeti és sportközlemények. 13.30 Rádiózenekar. 13.50 Német hírek. 14 Hanglemek. 14.10 Hírek. 14.30 Énekszámok. 15 Hírek. 18.30 Hanglemek. 19 Felolvasás. 19.15 Hanglemek (Beethoven). 19.45 Német hírek. 20 Hírek. 20.20 Zenei bemutató. 21 Német óra. 22 Hírek. 22.25 Hegedűszámok. 22.50 Német és olasz hírek. 23.10 Hanglemek. 23.20 Francia hírek.

Budapest I: 13: Harangzó, utána zenekari hangverseny. 13.40 Hírek. 14.30 Népdalok. 15.30 Hírek. 16.20 Hanglemek. 17.10 Diákféltára. 17.45 Hírek. 18 Szlovák és ruthén hírek. 18.15 Zenekari hangverseny. 18.40 Felolvasás. 19.10 Költemények. 19.45 Hanglemek. 20 Magyar, német és román hírek. 20.20 Előadás. 21.10 Strauss-művek. 21.40 Hírek.

Csütörtökön, december 5-én:

Bucuresti: 7 Hírek. 13.15 Időjelzés, vizállásjelentés, művészeti és sportközlemények. 13.30 Olasz zene hanglemezekről. 14.10 Hírek. 14.30 Egzotikus zene hanglemezekről. 15 Hírek, kulturális közlemé-

nyek. 18 Gyermekeknek. 19 Francia szerzők művei (hanglemek). 19.20 Dimitru Nella énekszámai. 19.45 Német hírek. 20 Hírek. 20.20 Könyvi zene hanglemezekről. 20.45 Ion Cantacuzino (felolvasás). 21 Szimfonikus hangverseny (hanglemek). 22 Hírek, sportközlemények. 22.25 Hanglemek. 22.50 Német és olasz hírek. 23.10 Tánczene hanglemezekről. 23.20 Angol hírek.

Budapest I: 7.40 Torna. 8 Hírek, utána 9-ig hanglemek. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás Pakots József utijegyzetéből. 11.5 Felolvasás a finnekéről. 13 Harangzó. 13.10 A rádió szalonzenekara. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés. 14.30 Postászenekar. 15.30 Hírek. 16.20 Az állami sorsjáték főnyereményének huzása. 17.15 Közvetítés a ruszinoknak. 17.45 Hírek. 18 Szlovák és ruszin hírek. 18.15 Bura Sándor és cigányzenekara. 18.40 Mezőgazdasági felolvasás. 19.10 Timár József, Peéry Piri és Rápolthy Anna előadástje. 20 Hírek magyarul, németül és románul. 20.20 Az Operaház műsorából (hangfelvétel). 21.20 Horthy Miklós kormányzót köszöntik névnapja alkalmából. 21.40 Hírek.

Budapest II. 17.15 Hanglemek. 18.15 Az élős szervezet vízforgalma (felolvasás). 18.40 Mozart B-dur szimfóniája hanglemezekről. 19 Hírek. 19.10 Angol

nyelvoktatás. 19.40 Schrammel-zene. 20 Katonazene. 21.25 Újévetversenyeredmények. 21.30 Rác Béla cigányzenekara muzsikál.

Ügyeletes gyógyszerárak

Szerdán, december negyedikén a következő gyógyszerárak tartanak éjszakai szolgálatot:

TEMESVÁR:

Belvárosban a Sft. Ioan-utcában levő Irgalmasok gyógyszerárja.

Gyárvarosban a MaresalJoffre-utcában levő Schul-gyógyszerár.

Erzsébetvárosban a Carol-uton levő Keller-gyógyszerár.

Józsefvárosban a Dragalina-téren levő Csillag-gyógyszerár.

Mehalában a Corvin-gyógyszerár és Ujki-sodán Panajoth Ernő gyógyszerárja állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

ARAD:

Omescu Regina Maria-ut.

Angel, Catedralei-tér.

Kesztenbaum, a gyermekkor.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — A d. e. 9 óráig feladott hirdetés még aznap megjelenik

LEVELEZÉS és HAZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ALLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés husz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szög 20 leu, minden további szó egy leu. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szög 30 leu, minden további szó kettő leu. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Tel.: 28-10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flander trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: Mareh trafik, Piata Küttl. — Négrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45-06. — Wittek trafik, Boulevardul Regele Carol 54. — Galoczy trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45-13. Apróhirdetéseket Aradon a főkiadóhivataltól veszi fel: Bratianu-u. 2-4 (Minorita palota).

Oktatás

Oktatást ad urinó román, német és francia nyelvben, továbbá zongoratanítást is vállal lakásán, Timisoara IV., Str. Ion Bratianu 17. I. em. ajtó 5. (2115)

Ipar- vagy kereskedelmi vállalatot átvesszek

mely 5-8 millió értéket reprezentál, legalább (bétársulás, vagy részátvétel kizárva). Megbizott Hatschek ügynökség. Arad, Bv. Carol 46. Tel. 16-95. 4657

Állást keres

Intelligens nő minden munkában járatos. házvezetőnek ajánlkozik. Szerény igényű, de jó bánásmódra reflektál. Irodai vagy más bizalmi állást is vállal. Szíves megkereséseket „Ambicózus” jellegére a timisoarei kiadóba kér. (2106)

Alkatmázás

Házmesterpárt lakással és fizetéssel december 15-iki belépésre keresünk, vízvezetékserelőket vagy lakatos előnyben. Jelenkezni Arad, Piata Catedralei 4. sz. Pászti. (4691)

Lakás

Modern lakáshoz tartozó különbejáratu, csinosan burorozott parkettás utcai szoba, toilles előszoba, szép kilátásos veranda- és fürdőszobahasználattal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. (1852)

Kiadó 3 szoba komplett, központi fűtésel, 4 szoba komplett bebutorozva, 6 szoba, hall, továbbá 2 szoba fürdőszobahasználattal, továbbá 1 szobás lakások és butorozott szobák. Közlebbi felvilágosítás Timisoara I., Str. Sft. Ion 7. földszint 10. (2119)

Kiadó 15-ére vagy január 1-re egy háromszobás, fürdőszobás utcai és egy két-szobás udvari lakás pontos fizetőnek. Megtekinthető délelőtt 11-1 közöt. Timisoara III., Strada Domnita Balasa 32. szám. (1855)

kétszobás csala-ház eladó, szép gyümölcsös kerttel, 230 tő fajszőlővel. Elaha, Timisoara I., Strada Cuza Voda 4. Banatul-sportpálya mögött. (1858)

Ma. omlajdonosok

Malmok eladását, vételét, cserelését közvetíti Hatschek-ügynökség, Arad, Bv. Carol 46. Telefon: 16-95. 4656

Adás-vétel

Használt likajt megvételre keresek. Cimeket a timisoarei kiadóba kérem. (2112)

Petrolumkályha, villanyfűző, női aranyóra, fülbevaló, szekrény, mosdó, könyvállvány, gramfon 30 darab lemezzel, rádió, damasztörülközők, egyszerű evőeszköz és még több más tárgy eladó. Timisoara II., Str. O. Iosif 28. (2110)

Petrolumkályhát használat, de hibátlan állapotban megvételre keres Foto Engel Timisoara I., Piata Libertatii 4. Telefon 34-30. (2116)

Eladó szép világos, garantált tiszta hálószoba, matraccal, néhány párna, nikkel csillár, Biedermeyer-iroasztal és trumo, konyhaasztalok, virágállvány, szőnyeg, szővőráma, barna toalett-tükör. Megtekinthető 10-18 óra között. Timisoara, I. Str. Lonovics 1. szám, III. emelet 16. (1856)

Pálmái Ingatlanforgalmi Iroda

Arad, Bul. Reg. Ferdinand 58. szám.

CSEREHÁZAK:

Oradea központjában II. em. bérpalota 2x5 szoba, elő-, fürdő-, cselédszobás összkomfortos és 1x2 szoba, elő-, fürdőszobás, balkonos lakásokkal, házmesterlakással, alapincézve, 261 négygyögöl parkirozott udvarral, 3 millió lei értékben. Elcserélendő aradi 4 szobás luxusvillával, differencia-ráfizetéssel. Cluji emelet belvárosi bérház 2x4 szobás, összkomfortos, 1x2 és 2x1 szobás lakásokkal, 2 és félmillió lei értékben. A fentiek azarólagos megbízások. Északardeli cseréházak, telkek, szőlők, földek minden árfokozatban. (4692)

Összecsuksható vaságy megvételre kerestetik. Cimeket a timisoarei kiadóba kérem. (2116)

Mintabirtok 270 hold kastéllyal, parkkal s a szükséges cselédépületekkel szép nagy istálló, disznóól, juhistálló, kotárka, épraktár, pajta, vaamint teljes gazdasági leltár eladó. Fekvése Ghilad és Dot között. Holdanként 28.000 lei, nagyon előnyös hosszulejratu tartozás átvételével. Tartozás 1.200.000 lei a Creditul Agricol javára. Információt Dr. Subtire Ioan Timisoara, Banca Victoria-palota. Telefon: 16-95. (2117)

Családi ház rónci templomhoz közel, eladó. Érdeklődni: Timisoara IV., Str. Pop de Basesti 39. Gera József. (1857)

Zseblámpa

mindig kell a háznál!

Vegye meg

Kecskeméti - nél

Timisoara I., Bul. I. E. Duca 2

Különbéle

Teljes ártást kapnat fiatal hölgy az I. kerület központjában azonnal. Timisoara I., Str. Sft. Ion 7. földszint 10. (2117)

Háztulajdonosok! Főbérők! Kiadó vagy átadó lakást legjobb feltételek mellett kiadjuk komoly lakóknak. Timisoara I., Sft. Ion 7. Földszint 10. (2118)

Házcsere. Családi ház 2 szoba, fürdőszoba és 1 szobás ház, sertészizalda 70 disznó számára, óriási kert és udvar, 500.000 lei értékben Timisoara külvárosában eladó, vagy cserélhető kolozsvári ingatlanal. Két ikerház, három szoba és két szoba komplett, kert a IV. kerületben 500.000 lei, cserélendő kolozsvári, vásárhelyi vagy várdi ingatlanal. Ezenkívül több magyarországi bérház, családi ház, földbirtok cserélhető timisoarei ingatlanal. Közlebbi felvilágosítás: Timisoara I., Str. Sft. Ion 7. szám, földsz. 10. szám. (2115)

Házcsere. Elcserélnék háromszobás családi házat villamos mellett, kolozsvárral. Timisoara-Fratelia, II. utca 18. szám. (1859)

Jól bevezetett női divatszalon berendezéssel vagy anélkül eladó! Érdeklődni: Demeter Dezső Timisoara I., Piata Unirii 13. Telefon 13-19. (1854)

HATSCHKEK

Ingatlanforgalmi iroda

Arad, Bulev Carol 46. Telefon 16-95.

6,500.000: főtéri bérházkomplexum, nagy hozam. 5,000.000: Ugyanott részben új, 10 százalékos jövedelem, 4 millió 800.000 nt. 5 százalékos hozamu luxusbérház, 3 millió: piactéri sarokház 11 százalék jövedelem, 2,500.000: központban új emeletes, 7 középnagy lakással, 2,200.000: belv. új, modern emeletes bérház 160.000 lei hozam. 2 millió 100.000: új, társadalmi biztosítónál, emeletes 5 lakásos luxusbérház netto 120.000 jöv. 1,800.000: belv. emeletes 5 lakással. 1,650.000: főtér mellett emeletes, 4 összkomf. lakás, nagy telk. 1,300.000: Catedrálisnál sarokház, 2 üzl. 5 lakás, fürdőszobák, 10 százalékos jövedelem. 1,200.000: új emeletes, modern bérvilla, 3 lakás. 1 millió: 2x4 sz. cotá tagevilla, külön házm. lak. nagy kert. 980.000: Főtérnél 1x3 sz. parkett, fürdőszoba. 1x2, 5x1 sz. kompl. jól jöv. 850.000 Várohához közel emeletes sarokház, telekárban. 800.000: Belvárosi 5 sz. és 2 sz. fürdősz. és 2 komplett kis lakás, 600 öl gyümölcsös, telekárban. 750.000: U. o. bérház, 1x3, 2x2, 11x1 sz. teljes lakás 10 százalék hozam. 700.000: emeletes 2x2 sz. villa, kert 650.000: Belv. 5 lakás, elfejezhető telek. 550.000: Saguna utjánál 3 lakás, mind fürdőszobával, 500 öl kert 520.000; II. ker. saroküzlet, 2x3 sz. fürdősz. lakás, 460.000: Marasesti-utján 8 lakás, 10 százalék hozam. 440.000: Belv. 1x3, 3x2 sz. komplett lakás, közművek, 400.000: Uráninánál 2 lakás, fürdősz. 350 ezer: Radnai-uton félemeletes 4 lakással, 300.000: Belv. mellett 2 üzlet, 3 lakás, beépíthető telekfront. 270.000: Saroküzlet-ház 32 ezer hozammal. 240.000: Central-moziná 2x2 sz. teljes lakás. 200.000: Per navei sarokház 5 kis lakás, 5 hozam 160 ezer: Gyermekkorháznál üzl. sarokház, 2 lakás, 100.000: Textilyárnál új 5 szobás. Földek, telkek, szőlők, malmok Városközi csereingatlanok minden értekozatban. 4657